

Tartu Linnavalitsus
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond
lpmko@raad.tartu.ee

Meie 05.08.2020.a. nr FT/237

Tartu linna üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu avalikustamine ning Fortum Tartu täiendused Tartu linna keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõusse

Täname Tartu linna üldplaneeringu protsessi kaasamise eest. Käesolevaga saadame meiepoolsed täiendusettepanekud keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruandele.

Üldplaneeringus kaugkütet ning -jahutust puudutavad ettepanekud saadame peale üldplaneeringu põhilahenduse koostamist ja kättesaadavaks tegemist.

1. Teeme ettepaneku lisada peatükki 3.5.3. Energiamaajandus, leheküljele 117, alljärgnev Tartu kaugküttesüsteemi iseloomustav tekst:

Tartu Kaugküttesüsteem vastab määrgise "Tõhus kaugküte" tingimustele, sest selles tarbitav soojus vastab Euroopa Liidu energiatõhususe direktiivis 2012/27/EL sätestatud tingimustele: "Tõhus kaugküte ja -jahutus on kaugküte- või kaugjahutussüsteem, milles soojuse tootmiseks kasutatakse vähemalt 50% taastuvenergiat või 50% heitsoojust või 75% koostoodetud soojust või 50% sellise energia ja soojuse kombinatsiooni." 2019.a. 1. jaanuaril kehtima hakanud määrus „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded“ sätestab tõhusa kaugkütte puhul kaalumisteguriks 0,65 ning tõhusa kaugjahutuse korral kaalumisteguriks 0,2, mis võimaldavad tõhusat kaugkütet või -jahutust kasutaval hoonel saavutada parem energiaklass.

2. Teeme ettepaneku lisada peatükki 3.5.3. Energiamaajandus, leheküljele 117, alljärgnev Tartu kaugjahutussüsteemi iseloomustav tekst:

Tartus rajati 2016.a. kesklinna piirkonnas Ida-Euroopa esimene kaugjahutussüsteem milles sügisest kuni kevadeni on võimalik kasutada hoonete jahutamiseks vabajahutust Emajõe vee baasil. Suvine suurem jahutuse vajadus tagatakse kõrge efektiivsusega tsentrifugaalkompressorite abil. Kaugjahutuse jääksoojust on võimalik ära kasutada kaugküttesüsteemis hoonete kütmiseks ja sooja tarbeveega varustamisel ning seda Tartus ka tehakse. Võrreldes lokaalse jahutuslahendusega on tsentraalseks jahutuseks vajalik elektrienergia kogus ca kaks korda väiksem kui lokaalsel tootmisel, millest tuleneb oluline energia kokkuhoid ning väheneb CO2 õhku paiskamine. Nii näiteks vähendab Tartu kaugjahutus lokaalse hoonepõhise lahendusega võrreldes hinnanguliselt kuni 70% võrra tavajahutuse tarbeks vajamineva elektri kulu ning CO2 emissioon väheneb 70% võrreldes tavalise jahutussüsteemiga. Lisaks on tsentraalse jahutusjaama kasutatav külmaine kogus

umbes 30% väiksem kui lokaalse tootmise korral, kasutatakse väikese GWP-ga külmained ning kaugjahutusjaamades on online lekkek kontroll, mis tagab kiire lekete avastamise.

Kaugjahutuse peamised eelised võrreldes lokaalsete jahutussüsteemidega on:

- Kõrgem energiaefektiivsus
- Väiksem energiavajadus ja CO₂ emissioon
- Kuumasaarte tekkimise vältimine linnas
- Müra vähendamine linnaruumis
- Vähem nähtavaid hoonete tehnoseadmeid ja visuaalselt ilusam linnaruum
- Väheneb vajadus elektrivõrgu võimsuse tõstmiseks ja võimaldab optimeerida infrastruktuuri
- Vähendab külmaaine leketest tulenevat kasvuhoonegaaside teket

3. Teeme ettepaneku lisada peatükki 3.5.3. Energiamaajandus, leheküljele 117, alljärgnev Tartu kaugjahutussüsteemi tulevikuarengut iseloomustav tekst:

Kaugjahutuse osas nähekse ette selle edasist laienemist ja eelisarendamist võrreldes lokaalahendusega, seda eriti suure tarbimistihedusega äri-, õppe-, tervishoiuasutuste piirkondades. Kaugjahutus toob nimetatud piirkondades kaasa mürareostuse vähenemise, primaarenergia kasutuse efektiivsuste tõusu ja soojussaarte vältimise.

4. Teeme ettepaneku lisada peatükki 3.5.3. Energiamaajandus, leheküljele 117, alljärgnev Tartu kaugküttesüsteemi iseloomustav tekst:

2019. aastal oli 71% Tartu kaugküttesoojusest pärit taastuvast allikast

5. Teeme ettepaneku asendada leheküljel 118 mõiste keskküte mõistega *kaugküte*
6. Teeme ettepaneku lisada leheküljele 18 lisaks ENMAK 2030 ja Riikliku energia- ja kliimakava mainimisele ka meetmed neis kavades toodud eesmärkide saavutamiseks:

- Uusarendustes/-ehitistes fossiilkütustevabade lahenduste kasutamine
- Kaugkütte ning -jahutuse arendamine
- Jääksoojuse kasutus
- Hoonete täiendav soojustamine
- Primaarenergia kasutuse vähendamine läbi efektiivsete lahenduste

7. Teeme ettepaneku lisada leheküljele 118, alljärgnev kaugkütte eeliseid kirjeldav tekst:

Kaugküte on Euroopa Liidu poolt määratud eelisarendatud küttevõimaluste hulka, sest võimaldab kasutada erinevaid CO₂ vabasid energiaallikaid, sh. koostootmise jääksoojus ja tööstuslik jääksoojus. Tsentraalvõrk võimaldab ka soojusenergiat salvestada. Kaugkütte peamiseks eeliseks võrreldes lokaalsete küttelehendustega, on muidu raiskumineva jääksoojuse ärakasutamine. Jääksoojus asendab fossiilseid energiallikaid ja kütuste põletamist. Heatroadmap Europe näeb ette Euroopas kaugkütte osakaalu suurendamist tänaselt 10 %-lt 50%-ni aastaks 2050. <https://heatroadmap.eu/project/>

8. Teeme ettepaneku lisada leheküljele 121 soojussaarte tekkimise vähendamise abinõuna ka kaugjahutuse arendamise
9. Teeme ettepaneku lisada leheküljele 122 õhukvaliteedile positiivse mõjuna lisaks kaugkütte eelistamisele ka kaugjahutuse eelistamine

Lugupidamisega,

Margo Külaots
AS Fortum Tartu juhatuse esimees